

VA-INFO

VA-ledningsnett – www.ovalinfo.no – NR. 4 – Desember 2013

God Jul

Endelig:

GRAVEFORSKRIFTENE ER KOMMET

...med både feil og mangler

Hele VA-bransjen har i flere år etterlyst et felles regelverk for planlegging, bygging og vedlikehold av ledningsanlegg over, under og langs norske riksveier. Forleden la Samferdselsdepartementet frem denne såkalte «graveforskriften», men bransjens entusiasme var heller laber.

Det har tatt hele fem års saksbehandling for å få frem dagens forskrifter, og bransjen hadde da ventet at forskriftene ikke bare skulle gjelde riksveiene, men alle offentlige veier – inklusive traseer. Standardiserte graveforskrifter for alle kommuner er dermed fortsatt bare en drøm.

De berørte bransjene har gitt sine innspill i forskriftsprosessen, men mange føler at de i liten grad er blitt hørt. Regelverket krever eksempelvis at det må graves dypere enn strengt tatt nødvendig, og dette er det til syvende og sist forbrukerne som skal betale for.

Mange i bransjen føler på ingen måte at de nye forskriftene løser de viktigste problemene og er nå i gang med å gjennomgå dokumentene og forberede nye innspill for å gjøre graveforskriftene bedre og mer dekkende for behovene.

GODT VA-NYTT I STATSBUDSJETTET

for 2014

Den avtroppende regjeringen foreslår i statsbudsjettet for neste år en drikkevannssatsning på 15 millioner kroner under «Protokoll om vann og helse». Dette er en avtale Norge har inngått i et FN-samarbeid sammen med 26 andre land i Europa.

Målet er å sørge for et bedre vannmiljø og dermed bedre folkehelse. Fire millioner kroner skal også brukes til lovarbeid innen overvannsområdet.

I budsjetteksten står det bl.a. «det foreslås 15 millioner kroner til bedre drikkevann for befolkningen gjennom å bistå vannverk med å etterleve drikkevannsforskriftens krav».

Mer om VA og Statsbudsjett kan du finne på nettsidene til Norsk Vann «vannportalen».

F J O R D B Y E N OSLO BLIR GRØNN

Oslos ansikt mot fjorden er under radikal forandring. Ikke minst i området rundt den nye Operaen og langsetter «barcode»-byggene langs stranden forbi Middelalderbyen. I tur og orden skal det komme et nytt Munch-museum her og et nytt, stort bibliotek.

Sørenga i måkeperspektiv er grønn, vakker og miljøvennlig.

Men akkurat nå er det Sørenga – strandområdet under Ekebergåsen – som er i fokus. Her skal det bygges 760 boliger på til sammen 72 500 m² pluss to barnehager og 5 000 m² næringslokaler. Dette skal skje i 8 byggetrinn og det hele skal stå ferdig innen 2016. I flere bygninger er det allerede yrende liv.

- Så å si alle bygninger vil få grønne tak – med gress eller sedum, forteller Espen A. Pay som er daglig leder i Sørenga Utvikling KS. – Grønne tak er noe dyrere enn ordinære tak, men for våre bygg vil takene i stor grad være en del av uteområdet for mange leiligheter, og de vil dessuten være godt synlige både fra Ekeberg og fra andre bygninger i området. Derfor har vi valgt grønne tak – først og fremst for utseendets skyld, men også fordi Oslo i sine reguleringsplaner ønsker en utvikling i denne

retningen. For hele Sørenga betyr dette at det blir anlagt flere 1 000 m² tak med sedum eller gress, og det fanger selvsagt opp store vannmengder når styrtregnet setter inn.

- Fordi vi legger kloss i sjøkanten og takene bare skal fange opp rent regnvann, kan vi føre regnvannet rett i sjøen uten fordrøyningsbasseng, sier Pay som tror at grønne tak etter hvert vil sette stadig større preg på Oslo.

Som kjent er det allerede innført påbud om grønne tak i stor utstrekning i København – et av mange tiltak etter storflommen i byen for et par år siden. I Oslo vil det etter hvert også bli påbudt å bygge med grønne tak i store deler av byen.

Mye mer miljøvennlig og, som Pay sier: **Mye penere!**

FAKTA OM VA-NETTET:

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 35 700 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 51 000 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 900 km. Kommunale vannverk leverte 483 liter per person og døgn. Virkelig forbruk i husholdninger er ca. 150 liter per person og døgn. Annet forbruk er ca. 80 l/p.d. Lekkasjer i vannettene blir da ca. 250 l/p.d. Fornyelsen av avløpsnett per år var på ca. 0,44% i 2011. Fornyelsen av kommunalt drikkevannsnett er i gjennomsnitt for årene 2009–2011 på ca. 0,6% per år. Ca. 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

GRAVEKLUBBEN I BERGEN

...Det er lov å stjele ideen!

Ikke før er den ene gravejobben over og asfalten er rullet på plass, så graves det jammen et nytt hull og asfalteres nok en gang. Og en gang til ... Utenfor Narvesen-kiosken vår her på Skillebekk i Oslo klarte de å grave opp fortau og plen fire ganger på to år. De siste som grave skulle legge ned en fiberkabel...

Du behøver ikke være sosialøkonom for å fatte at slik organisering av gravearbeidet i en by blir urimelig dyrt, at beboerne begynner å tvile på om skattepengene blir brukt fornuftig og at etatene som graver må få problemer med hverandre og med å holde oversikt på hva som ligger nedgravd hvor?

- Byrådet i Bergen gjorde i 2007 vedtak om samordning av gravearbeider i Bergen. Derfor ble vi som organiserte og planla gravearbeider for de viktigste etatene her i byen, enige om at vi måtte organisere oss bedre, for å etterkomme det nye vedtaket, og for å skape rimeligere og mer effektiv gravning. Derfor opprettet vi i 2007 et uformelt forum der vi møtes og tar for oss aktuelle graveprosjekter, finner ut hvem som må/bør være med på prosjekter, og legger en bindende plan som alle følger, forklarer Arne Jensen i VA-etaten i Bergen.

Han var en av initiativtakerne til det som i dag kalles «graveklubben» og som er en opplagt suksess. I klubben deltar BKK Varme AS (fjernvarme), BKK Nett AS (el-ledninger), Telenor, BossNett AS, selskapet som suger avfall gjennom rørledninger, og VA-etaten. Noen ganger deltar også ulike private aktører.

- Vi har et sterkt ønske om at Statens vegvesen og Trafikketaten i Bergen skal bli faste medlemmer. - Vi har møter ca. en gang i måneden – alt etter behov. I møtene utarbeider vi gravekart som gjelder for en treårs-periode, med en rullering hvert år. Utførte prosjekter går ut av kartet, mens nye kommer til. Vi bruker felles rådgiver som samordner ledningene i grøftesnittet. Vi har også felles byggeleder som samordner og koordinerer arbeidet. Graveklubben har ingen formell status og heller ikke en utpekt leder,

men det pekes ut en som skal sitte i «førersetet» for de forskjellige prosjektene.

- Denne arbeidsformen gir langt mer effektivt og rimeligere gravearbeid. Kostnadene ved gravingen deles mellom de involverte ut fra den enkeltes andel i prosjektet. For å få en rettferdig kostnadsfordeling har vi engasjert en nøytral rådgiver som utarbeider en fordelingsnøkkel for hvert enkelt prosjekt. Et viktig poeng er selvsagt at alle sparer penger.

- Stadig flere aktører har oppfattet poenget ved klubben og melder inn sine behov. Det gjelder selvsagt å komme inn i prosjektene på planstadiet, slik at en kan påvirke evt. detaljer før planene ferdiggjøres.

- Om det er så enkelt å få bedre styring på gravejobbene, hvorfor er det da ikke flere byer og kommuner som lager egne graveklubber?

- Men det er det da! Stavanger har nå startet sin egen graveklubb og flere andre byer og kommuner har vært hos oss på studiebesøk.

- Vi deler mer enn gjerne våre erfaringer med andre, sier Arne Jensen.

Arne Jensen ved VA-etaten i Bergen er godt fornøyd med Graveklubben og deler gjerne erfaringer med andre! www.graveklubben.no

DOBLER ANTALL INNBYGGERE

Rogalandskommunen Rennesøy vokser i hurtigtogs fart, målt i antall innbyggere. Men veksten gir også utfordringer på mange områder, også innen vann og avløp.

Ingen kommuner i Norge vokser som Rennesøy kommune, om man måler i antall innbyggere. En liten halvtimes biltur nord for oljehovedstaden Stavanger, vokser folketallet så raskt at det er vanskelig for kommunale tjenesteproducenter å holde tritt. På de siste ti årene har Rennesøy vokst med om lag 42 prosent, og – gitt at SSBs befolkningsfremskrivninger for kommunen er riktig, vil den øke med om lag 108 prosent til frem til 2040. Totalt vil man i løpet av knappe 40 år ha gått fra 3 270 til 9 119 innbyggere.

- Regionen vi ligger i, vokser raskt, og vi vokser mest. Grunnen til denne folkeveksten har noe med den regionen vi ligger i, og vi er attraktive både fordi vi har fastlandsforbindelse og har hatt det siden 1992, og fordi vi har lagt ut store områder til boligområder, forklarer konstituert rådmann i Rennesøy, Anne-Line Aarland.

VOKSESMERTER

Aarland innrømmer villig at en fire prosents årlig befolkningsvekst medfører en del utfordringer og at kommunen har en stram økonomi. Da kommunen har en ung befolkning og antallet nye boliger øker merkbart, fører dette til utfordringer for den kommunale tjenesteproduksjonen.

- I tillegg til at mye av finansutgiftene knytter seg til bygging av skoler og barnehager, er det også en del som går til utvidelse av vann- og avløpsnettene vårt. Nå er vi tilsluttet IVAR IKS (inter-kommunalt selskap som eies av 12 kommuner, inkludert Rennesøy, og leverer VAR-tjenester til 290 000 innbyggere, red. anm.), og hele fagmiljøet er samlet der. Dermed er også utfordringen knyttet til rekruttering og utbygging samlet et sted, og selskapet bygger ut, fornyer og vedlikeholder VA-nettet, sier Aarland.

STOR UTBYGGING

Disiplinleder Odd Hummervoll fra IVAR kan bekrefte at aktiviteten er høy ute på Rennesøy. For tiden er det et større prosjekt i gang med å bygge en sjøledning fra Stavangersiden ut til Rennesøy. Det går allerede en ledning ut til Rennesøy, men behovet er nå så stort at det må bygges en ledning til. Kostnadsrammen er på 100 mill. kroner.

- Dette prosjektet har som mål å øke kapasiteten og sikkerheten i vannforsyningen til blant annet Rennesøy. I dag er forsyningen tett opp under kapasitetsgrensen, og vi mener dette tar høyde for den store befolkningsveksten, forklarer Hummervoll.